ДЕТСКА ГРАДИНА“ВЕЛИКДЕНЧЕ”
с. Склаве, ул .”Веселин Бабалеев” № 27 тел. 0894485917

УТВЪРДИЛ :
ДИРЕКТОР НА ДГ „ВЕЛИКДЕНЧЕ“
/ Светла Граматикова/

П Р О Г Р А М А

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО ОТПАДАНЕ ОТ ДГ НА ПОДЛЕЖАЩИТЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ ДЕЦА

Програмата за ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина и е създадена на основание чл.263 ал.1 т.8 от ЗПУО и е приета на заседание на ПС
Настоящата програма е в съответствие с целите ,залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.
Водещи стратегически документи при изготвяне на институционалната програма на ДГ “Великденче“ за превенция на ранното напускане на образователната система :

- ЗПУО;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система;
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;

При изготвянето на програмата се отчитат:

1.Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни.

2.Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност.

3.Координираните мерки на всички нива.

4.Проследяване на напредъка на децата.

Програмата акцентира върху:

1.Мерки,свързани с превенция на риска от отпадане от ДГ на подлежащите на задължително обучение деца.

2.Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образованието.

I ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

Осигуряване на равен достъп за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на децата, като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация

II ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1.Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на деца от идентифицираните рискови групи в ДГ.

2.Разработване, изпълнение на политика за повишаване на обхвата в образователната система при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.

3.Идентифициране на рисковите фактори за преждевременно напускане на образователната система с оглед на ограничаване на последиците от тях.

4.Насърчаване на включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.

5.Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина.

6.Подобрени резултати при диагностицирането на децата и осигурена образователна и личностна подкрепа на всяко дете.

Постигането на оперативните цели на програмата се осъществява чрез:

- Превенция - предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст;
- Интервенция-създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище;
- Компенсиране- подпомагане преждевременно напусналите детска градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение;

III ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА ДЕЦА:

1.Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;

2.Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;

3.В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, етническа принадлежност, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;

4.Децата трябва да бъдат стимулирани да участват активно в образователния процес;

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на ДГ е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

РИСКОВЕ:

Преждевременното напускане на деца, подлежащи на задължително обучение, води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравния статус и достъп до услуги и ресурси, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременно напусналите училище и техните семейства и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната.

IV ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ НА ДЕЦА, ПОДЛЕЖАЩИ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ:

Причините за отпадане на тези деца са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от ДГ.

Отпадането на деца от ДГ е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на децата за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в образователната среда, а от друга и в педагогическата колегия. Анализирайки проблема констатирахме, че родителите на децата допускат не извинени отсъствия поради несериозно отношение към учебния процес в ДГ, което неминуемо ги поставя в групата на застрашените от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на ДГ могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1.Икономически причини.

Безработица, ниски доходи, понижения жизнен стандарт и бедността, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по-малкия брат/сестра , използване на детето като трудов ресурс, поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си , което води до нарушаване на участието им в образователния процес. Голям е делът на семействата, които работят в чужбина, като децата са оставени да живеят с баби и дядовци или с други роднини, които не контролират ефективно или не насърчават участието на децата в образователната система.

2.Социални причини.

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и криза в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, деца в риск от извършване на противообществени прояви, домашно насилие, налагане на строги наказания.

3.Образователни причини.

Образователни причини: слаб интерес към образователния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава ДГ, затруднения при усвояването на учебния материал, липса на мотивация, наличие на конфликтни отношения с други деца и др.;

4.Етнокултурни причини.

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения, силно действащите вътрешногрупови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвимите етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на образователната система.

5.Институционални причини.

Институционални причини: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и ниво ДГ за справяне с преждевременното напускане на децата и др.; Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление- национално, регионално, местно и институционално.

6.Причини свързани със здравния статус.

Причини свързани със здравния статус: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на ДГ са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на ДГ и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансови ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование.

V МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

1.Мерки за превенция на преждевременното напускане на детската градина:

1.1.Осигуряване на позитивна образователна среда- климат, атмосфера на взаимоотношения, управление.

Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на детето, както и с подобряване на взаимодействието в образователната институция.

1.2.Повишаване на качеството на образование като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и предотвратяване на преждевременно напускане на детската градина. В това отношение следва да се постави акцент върху:

- оценяване, установяващо резултатите и осигуряващо обратна връзка, за поддържане и стимулиране на мотивацията за учене, както и мониторинг на качеството на образователния процес;
- прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето като партньор в образователния процес;
- задължителна квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на образователната система;
- развиване и популяризиране на нови форми на преподаване;
- формиране на нагласа за учене през целия живот;

1.3.Осигуряване на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата от уязвимите етнически общности. За целта е необходимо да се реализират политики за преодоляване на обособяването по етническа принадлежност на децата в групи и ориентиране на обучението към работа в мултикултурна група, като същевременно се повиши интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес. Там, където е необходимо, следва да се предоставя допълнително обучение по български език.

1.4.Достъп до качествено образование за деца със специални образователни потребности . Осигуряване на приобщаващо образование за децата със специални образователни потребности чрез:

- създаване и ефективно функциониране на достъпни центрове, предоставящи адекватна подкрепа за всяко дете;
- развитие капацитета на учителите за работа с деца със СОП, както и на специалистите, работещи с деца за прилагане на единна методика за оценяване на образователните им потребности;
- изграждане на педагогическа и специализирана подкрепяща среда за всяко дете за осигуряване на приобщаващо образование;

2.Мерки за интервенция на преждевременно напусналите детската градина:

2.1.Повишаване участието и ангажираността на родителите- родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор

за подпомагане на децата в риск от преждевременно напускане на детската градина и трябва да бъдат насърчавани чрез:

- популяризиране на добри практики и възможности за участие и включване на родителите и местната общност в процеса на прилагане на мерките за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина;
- повишаване на отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и ръководството с цел развитието на децата им;
- фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина;
- включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на ДГ;

2.2.Подкрепа за развитието на децата чрез създаване на екипи, които да работят съвместно с родителите, органите за закрила правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

2.3.Прилагане на системи за ранно предупреждение. След идентифициране на децата, застрашени от преждевременно напускане на ДГ и причините за това, следва да се прилагат конкретни мерки за всеки застрашен:

- работа със семейството му;
- допълнителни занимания или консултации;

2.4.Развитие на занимания по интереси.

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване удовлетвореността на децата от живота в ДГ и ограничаване на преждевременното напускане. Те осмислят свободното време на децата, чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца в риск от отпадане, с проява на агресия или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развитие на знания, умения и компетентности.

2.5.Подпомагане на децата, застрашени от преждевременно напускане на ДГ по финансови причини.

Една от основните причини за преждевременно напускане на детската градина е липсата на финансови средства на семейството за осигуряване на редовно присъствие и активно участие на децата в образователния процес.

3.Мерки за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на детската градина.

Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я чрез:

- завръщане на преждевременно напусналите детската градина към формалната система на образование;
- включване в самостоятелна форма или почасова организация на предучилищно образование;

VI ПОЛИТИКИ И МЕРКИ В ДЕТСКА ГРАДИНА "ВЕЛИКДЕНЧЕ"

Политиките и мерките, които ДГ "Великденче" предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В детската градина се акцентира върху силните страни на всяко дете, което подпомага личностното му развитие.

Семейни и социални причини:

1.Отпадане по семейни и социални причини:

Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на детска градина, поради страх от социална изолация, по-ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към образователния процес и останалите деца.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности ,децата от ромски произход, както и изоставени от семействата, заминали за чужбина.

2.Отпадане поради трудова миграция на родителите

Трудова миграция на родителите: напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същият авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежедневни контакти на учителите с родителите/настойниците на децата, консултации с психолог, сътрудничество с Отдел "Закрила на детето „ и други институции.

3.Отпадане поради недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето.

Изразява се в не контролиране приятелския кръг на детето, не проверяване на наученото през деня, неизпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: провеждане на срещи между родители и ръководство, психолог, мотивиране ,консултиране и приобщаване към общност на детската градина.

4.Чести конфликти между агресивни родители, неглижиране и насилие над детето-побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с Отдел "Закрила на детето „ и други институции.

5.Социално слаби семейства:

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на безплатни учебници, дарение на дрехи и играчки, заплащане на неплатени такси.

Други мерки и дейности за превенция на ранното напускане на ДГ:

1.Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на децата:

-изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи;

-обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на децата. При натрупване на не извинени отсъствия на дете-информиране на родителите за изясняване причините за отсъствията.

2.Координиране на действията на учителите с тези на психолога и ръководството.

3.Запознаване на родителите с правилника на детската градина още при записването на детето в ДГ.

4.Разглеждане на родителски срещи на теми свързани:

- с превенция на насилието;

-с неправомерни действия, характерни за деца в предучилищна възраст;

-теми свързани с гражданското образование/здравно образование и възпитание/.

5.Учителят системно подпомага колектива на групата за създаване на екипност- провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс.

6.Утвърждаване на позитивна дисциплина-използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване ва детето, осъзнаване на причините за апроблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

7.Развитие на общността на детската градина- превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

8.Провеждане на изнесено обучение по социални умения и работа в екип с децата от първите групи, с цел по-бързото и по-лесното им адаптиране в новата среда на ДГ “Великденче“.

9.Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на детската градина.

10.Екипна работа между учители и другия персонал-обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи деца, с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

11.По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивно методи, електронни уроци ,онагледяване ,практическа насоченост.

12.Осигуряване на индивидуален подход за всяко застрашено от отпадане, поради слаби резултати и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти.

13.Центрове по интереси-за развитие на способностите и на компетентностите на деца, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

14.Включване на застрашените от отпадане деца в дейности: спортни състезания, еднодневни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещения на изложби и концерти и др.

15.Поощряване ас морални и материални награди.

16.Индивидуална подкрепа за детето от личност, която уважава.

17.Консултиране на застрашените от отпадане деца с психолога на ДГ.

18.Подобряване възможностите на обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на детето.

19.Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с ръководството.

20.Сътрудничество с различни организации-Дирекция "Социално подпомагане"-Отдел „Закрила на детето" МВР.

21.Отчет на дейностите и мерките по програмата.

За изпълнение на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и детската градина. Всички участници в образователния процес/семейство, детска градина, училище, институции/ трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

С програмата са запознати всички членове на колектива.

Програмата за превенция на ранното отпадане от детската градина на подлежащите на задължително обучение деца в ДГ „Великденче" е разработена съгласно чл.259, ал.1 от ЗПУО, чл. 263, ал.1, т.8 от ЗПУО. Програмата е приета с Решение №2 на заседание на Педагогическия съвет , с Протокол № **3** от 21.10.2025г. и е утвърдена със заповед № 68 от 21.10.2025г. на директора на ДГ „Великденче".